Muzikale onafhankelijkheid in tijden van conflict en repressie

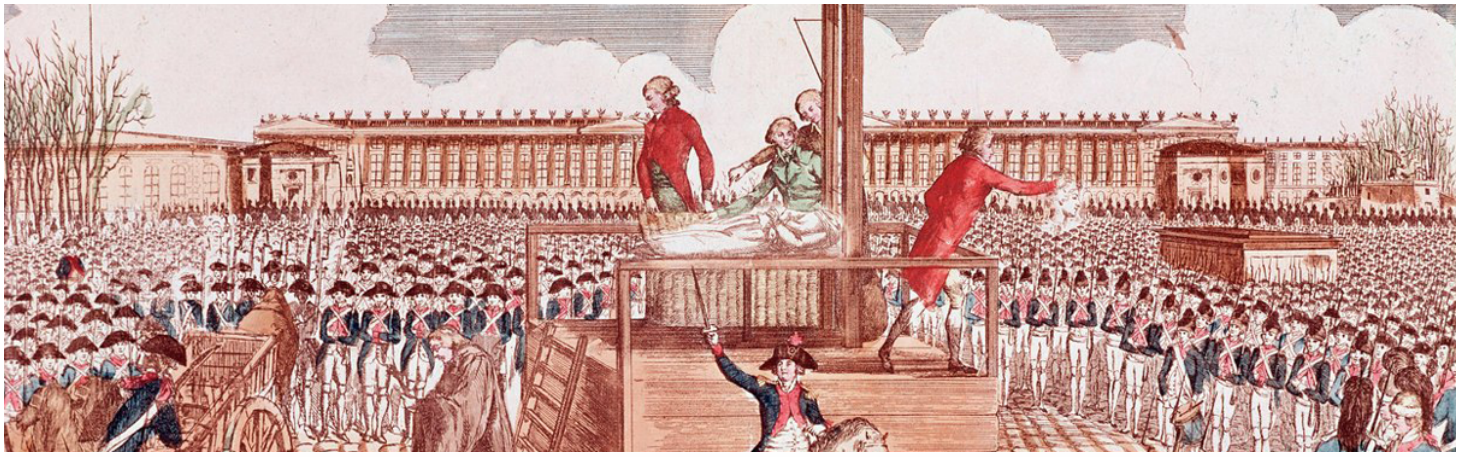

Tijden van oorlog en onderdrukking worden doorgaans niet geassocieerd met kunstzinnige activiteiten. Desondanks blijft kunst, zelfs in de meest moeilijke omstandigheden, de ultieme uitlaatklep. Tegen alle verdrukking in schilderen schilders, dichten dichters en componeren componisten. Deze onstuitbare expressie van creativiteit is een krachtig bewijs van de veerkracht en het doorzettingsvermogen van de menselijke geest. Dit tot troost van velen.

Heinrich Schütz verliest in de Dertigjarige Oorlog (1618-1648) vrijwel zijn gehele familie, toch droogt de bron van zijn inspiratie niet op. Vrienden en collega's van Maurice Ravel sneuvelen in de Eerste Wereldoorlog. Dit inspireert hem tot het componeren van een van zijn fraaiste werken: *Le Tombeau de Couperin* (1917). Schrijver Berthold Brecht en componist Kurt Weill zetten met *Dreigroschenoper* (1928) de spotlight op sociale misstanden. Dmitri Sjostakovitsj verbeeldt met zijn V*ijfde Symfonie* (1937) de strijd en angst van de Sovjetbevolking tijdens de Grote Zuivering (1936-1938). Olivier Messiaen componeert in een Duits krijgsgevangenkamp tijdens WO II het indrukwekkende *Quator pour la fin du temps* (1941). Benjamin Britten verklankt in zijn *War Requiem* (1962) een aangrijpende pacifistische boodschap. Alfred Schnittke laat in de jaren zeventig een kritische houding tegenover de Sovjetautoriteiten horen. In de opera *The Death of Klinghoffer* (1991) behandelt de Amerikaanse componist John Adams de Palestijns-Joodse kwestie.

Programma:

1 Muziek in de Dertigjarige (1618-1648) en de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648).
2 Muziek tijdens de Franse Revolutie (1789-1799) en de Frans-Duitse Oorlog (1870-1871).
3 Muziek ten tijde van de Wereldoorlogen in de twintigste eeuw.

4 Het War Requiem (1962) van Benjamin Britten (1913-1976). De muzikale strijd van Arvo Pärt (1935) tegen communistische overheersing.
5 Protestmuziek in de Sovjet-Unie tussen 1936-1989.
6 Muziek over conflicten en schrijnende situaties vanaf de Tweede Wereldoorlog tot nu.

Afbeelding: De executie van Marie Antoinette (1755-1793), koningin van Frankrijk. Jan Dussek (1760-1812) zette deze gebeurtenis uit de Franse Revolutie op muziek: The Sufferings of the Queen of France (Meisterdrucke.nl).

Cursusnummer	26ZN-3D08
Docent	*Euwe de Jong* **Euwe de Jong** studeerde orgel en muziektheorie aan het Stedelijk Conservatorium in Groningen. Hij was directeur van de Schumann Akademie en hoofddocent Praktische Muziektheorie aan het Conservatorium van Utrecht.
Vakgebied	Muziek en theater
Seizoen	2026 zomer/najaar
Dag	Dinsdag
Inschrijven voor	di 20 okt. 2026
Tijd	10.00 - 12.00
Cursusdata	20-okt., 27-okt., 03-nov., 10-nov., 17-nov., 24-nov., 01-dec.
Prijs	€ 175,-
Aantal colleges	6
Werkvorm	Hoorcollege met mogelijkheid tot vragen na afloop
Cursusmateriaal	Het (samengevatte) lesmateriaal wordt digitaal/op de HOVO-site ter beschikking gesteld.